



i.remissvar@regeringskansliet.se
fredrik.norlund@regeringskansliet.se
Dnr I2020/03164

Energimarknadsinspektionens rapport Kapacitetsutmaningen i elnäten samt promemorian Ökade incitament för kostnadseffektiva lösningar i elnätsverksamhet

Lokalkraft Sverige är en sammanslutning av trettiofem lokala energileverantörer och verkar för att skapa goda förutsättningar för att medlemsföretagen ska kunna ge elkunderna en trygg elförsörjning med hög kvalitet till en rimlig kostnad.

Övergripande synpunkter

Sverige behöver ett robust elsystem, som ger svenska företag och kommuner möjlighet att växa och ger elnätskunderna rimliga avgifter. En ökad elektrifiering av samhället är en viktig komponent i omställningen till nettoutsläpp i transportsektorn och industrin. Investeringar i elnäten är en förutsättning för att nå Sveriges klimatmål.

En helhetsöversyn av elmarknaden behövs. Elmarknaden utformades utgående från situationen för mer än 30 år sedan. Elmarknadsmodellen behöver utformas för att klara dagens och morgondagens behov. De senaste åren har vi sett att allt fler verksamheter ser elektrifiering som nödvändig för att minska användningen av fossil energi.

Sverige behöver en elmarknad som utgår från kundernas behov av en säker elförsörjning både vad gäller produktion, transmission och distribution. Såväl dagens elmarknadsmodell som regleringen av elnätsföretagen behöver ses över i ljuset av det framtida behovet av el i samhället.

Det finns ett stort behov kontinuerliga analyser av hur leveranssäkerheten i systemet som helhet ser ut. Det behöver fastställas vilka aktörer som ska göra vad för att ta fram underlag för att beräkna leveranssäkerheten och förtydliga vad de olika aktörerna ska göra för att säkerställa en tillräckligt hög leveranssäkerhet.

Det är dags att bestämma hur hög leveranssäkerhet vi ska ha i Sverige och vem som har ansvaret för att kunderna ska få den el de behöver. Utan mål och ansvar kommer energimarknaden att fortsätta vara ett lapptäcke av kortsiktiga politiska åtgärder.

Kapacitetsutmaningen i elnäten

Kapacitetsbrist i elnäten bör förebyggas snarare än att bristsituationer uppstår och snabbt måste åtgärdas. De samhällsekonomiska kostnaderna för kapacitetsbrist torde vara högre än kostnaderna för att elnäten dimensioneras för tänkbar framtida ökat behov.

Vad som avses med ett effektivt utnyttjande av elnätet bör innefatta hela elnätets livslängd. Det är inte rimligt att i ett expansivt område stegvis bygga ut elnätet genom att byta ut anläggningsdelar för att gradvisa öka kapaciteten långt innan anläggningarnas livslängd uppnåtts. Det vill säga de anläggningar som byggs bör dimensioneras så att de kan användas hela sin livslängd. Att exempelvis byta ut kablar till andra kablar med större area i förtid är både ur ekonomisk och miljömässig synvinkel olämpligt. Detta kan då innebära att vissa anläggningar under en period kan komma att synas vara överdimensionerade men sett över hela livslängden kan de vara rätt dimensionerade.

Det rättsliga ramverket kan behöva ses över för att tydliggöra ansvar och roller på elmarknaden. Detta gäller särskilt vilket ansvar systemansvariga på olika nätnivåer har i olika situationer av kapacitetsbrist.

Ei anser att elnätsföretag vid beräkning av om det finns utrymme i elnätet för att ansluta en ny kund ska utgå från den verkliga belastningen i elnätet inklusive sammanlagringseffekter. Samtidigt anser Ei att elnätsföretaget har ett absolut ansvar att *leverera* (vi tolkar det som att Ei avser *överföra*) avtalad effekt till kunderna. Detta kan leda till att den effekt som elnätsföretaget blir skyldigt att överföra överstiger kapaciteten i elnätet. Ett förtydligande i ellagen av elnätsföretagets skyldigheter att kunna ansluta och överföra behövs.

Lokalkraft Sverige anser att Ei:s syn att elnätsföretag har ett absolut ansvar att överföra el till sina kunder är alltför långtgående. Det är inte rimligt att ett lokalnätsföretag ska ha en skyldighet att överföra el om händelser utanför dess kontroll orsakar att tillräcklig effekt inte finns tillgänglig.

Enligt lagförslaget ska kapacitetsbrist som kan åtgärdas med andra samhällsekonomiskt motiverade åtgärder än utbyggnad av nätet inte utgöra särskilda skäl för att neka anslutning av en ny kund. Det behöver förtydligas hur en sådan bedömning ska göras.

Lokalkraft Sverige stöder förslaget att Ei ska få bemyndigande att utfärda föreskrifter som nyanserar funktionskravet om att ett avbrott i princip aldrig får att överstiga 24 timmar.

Ökade incitament för kostnadseffektiva lösningar i elnätsverksamhet

Energimarknadsinspektionen föreslår en del ändringar i regelverket för hur intäktsramar ska beräknas. Lokalkraft Sverige anser att de tvister som dagens regelverk ger upphov till visar att det inte är mindre förändringar av befintligt regelverk som behövs utan en heltäckande översyn av hela intäktsregleringen behövs.

En sådan översyn bör ta hänsyn till att många elnätsföretags intäkter begränsas av ägarna och inte av intäktsramarna. Det innebär att regleringen för dessa elnätsföretag innebär onödigt administrativt betungande arbete för att lämna underlag till Ei. Underlag som används för att fastställa ekonomiska incitament som kan justera intäktsramen några procent upp eller ner. Vilket ju är ointressant för de elnätsföretag som planerar för intäkter betydligt lägre än intäktsramarna.

Regleringen bör kunna ske i tre steg. I det första gör Ei en analys av grundläggande data om elnätsföretagen. Det skulle kunna gälla analys av prisutveckling, kundnöjdhet leveranskvalitet mm. I det andra steget kan Ei och varje elnätsföretag kunna komma överens om hur komplex beräkning av intäktsramen Ei ska göra. Ei bör kunna ha två modeller; en enklare med begränsat antal ekonomiska incitament om en mer omfattande reglering för de elnätsföretag som vill maximera det ekonomiska utfallet.

Med vänlig hälsning

Lokalkraft Sverige

Erik von Hofsten
verkställande direktör
Lokalkraft Sverige

Anders Pettersson
elnätsexpert
Lokalkraft Sverige